

Sóng động... trên sàn!

VÔ TÁ HÀN

Lấy giá cổ phiếu nhân với tổng số cổ phiếu của một công ty có mặt trên sàn chứng khoán thì ta sẽ có một con số gọi là “vốn hóa thị trường” (market capitalization) của công ty ấy (thị giá). Cộng số “vốn hóa” của tất cả các công ty trên sàn thì sẽ có tổng số “vốn hóa thị trường” của toàn bộ thị trường chứng khoán. Nhìn con số này thì ta sẽ thấy được tầm cỡ “chợ cổ phiếu” của mỗi nước.

“Chợ cổ phiếu” càng lớn thì “thị trường tài chính” hay nói chung là nền kinh tế của một nước càng phát triển. “Chợ” càng lớn thì số “bạn hàng mua bán cổ phiếu trong chợ” (những nhà đầu tư) càng đông đảo, và gồm những đại gia làm ăn lâu năm, với kinh nghiệm dày mình và vốn liếng sâu dày. Những nhà đầu tư này có thể lao mình vào những vụ mua bán cổ phiếu khổng lồ, lại có khả năng chịu lỗ lâu dài khi cổ phiếu mất giá và với tầm cỡ quá lớn nên chính một số những đại gia này thường cũng có đủ khả năng để... khuynh đảo thị trường!

Sau sáu năm hoạt động, tính đến cuối tháng 7 vừa qua, mức vốn hóa thị trường của Việt Nam đạt khoảng 50.000 tỉ đồng, tương đương 3 tỉ đô la Mỹ. Hỏi rằng thị trường chứng khoán của chúng ta thuộc vào tầm cỡ

nào so với các nước?

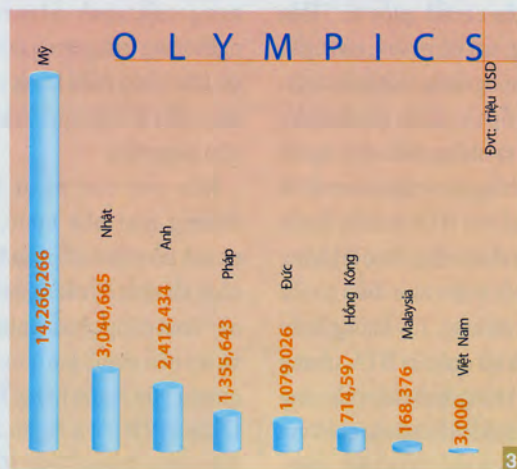
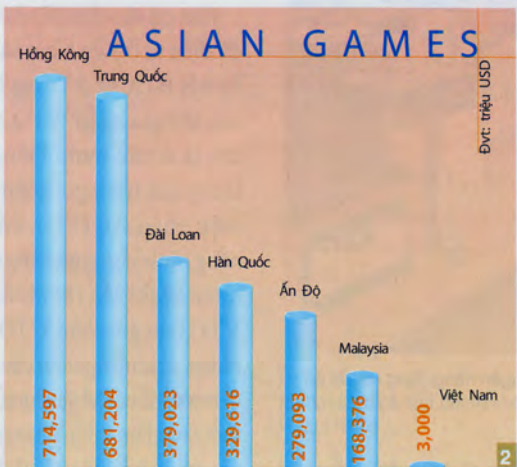
Nếu có một cuộc tranh tài tương tự như SEA Games dựa trên mức tổng vốn hóa thị trường, thì ta sẽ có bảng kết quả sau (*xem biểu đồ 1*).

Đưa “đương kim vô địch SEA Games về mức vốn hóa thị trường” là Malaysia và Việt Nam tham dự cuộc tranh tài thể thao châu Á (ASIAN Games) - và tạm thời... không cho vận động viên Nhật Bản tham dự - thì kết quả sẽ như sau (*xem biểu đồ 2*).

Cuối cùng, đưa vô địch châu Á, vô địch SEA Games và Việt Nam đi dự thể vận hội Olympics về vốn hóa thị trường thì kết quả sẽ như sau (*xem biểu đồ 3*).

Nhìn vào những biểu đồ trên đây, thị trường chứng khoán của chúng ta quả còn quá nhỏ bé! Điều này cũng không ngạc nhiên và chúng ta cũng không nên vì thế mà bi quan. Tuy thị trường chứng khoán của chúng ta chỉ là một đứa bé vừa... chập chững biết đi, nhưng trước khi trở thành “người lớn” thì ai cũng phải đi qua giai đoạn “tập đi” ấy cả! Vấn đề là làm sao cho... chóng lớn một cách khôn ngoan và an toàn!

Chúng ta khác các nước bạn trong vùng ở chỗ là khi họ bắt đầu “tập đi” trong sân nhà thì lúc ấy khung cảnh tương đối “an toàn”. Nếu có vấp ngã thì lúc bấy giờ trong sân cũng vắng vẻ nên họ có thể thông thả đứng dậy mà không lo ngại phải va chạm với người khác! Thực vậy,

các nước trong vùng đã có được một quãng thời gian khá dài suốt ba thập niên tương đối yên ổn trong “sân nhà” để củng cố nội bộ. Không những các tập đoàn công ty mà toàn bộ cơ cấu ngân hàng, tài chính, kinh tế của các nước bạn do đó cũng đã an hưởng một khoảng thời gian cần thiết nhằm xây dựng nền móng vững chắc để trưởng thành mà không bị khuấy động mấy bởi những yếu tố bên ngoài.

Riêng đối với Việt Nam thì chúng ta bắt đầu “nhập cuộc” trong một hoàn cảnh đầy thách thức. Đứa bé mới vừa chập chững tập đi trong sân thì đã phải mở rộng cửa, ký kết bao hiệp thương với nước ngoài, để cho cả đoàn người lớn cùng vào sân... chạy đua!

Ngân hàng và thị trường chứng khoán là hai đòn bẩy cực kỳ quan trọng, đóng vai trò lớn lao trong việc góp phần phát triển kinh tế quốc gia. Đây là hai đầu cầu chiến lược mà chúng ta không thể để mất chủ quyền vào tay những đối tác nước ngoài bởi vì mục đích chính của những nhà đầu tư thương mại hầu như là để kiếm lời và tương đối ngắn hạn. Là những tập đoàn quốc tế, những quyết định của họ tùy thuộc nhiều vào những yếu tố bên ngoài. Số tiền đầu tư của những tập đoàn này, đối với chúng ta là những món tiền lớn, nhưng với họ thì chỉ là những con số nhỏ, đôi khi... rất nhỏ! Những quyết định bất ngờ xuất phát từ tổng hành dinh của họ từ bên kia bờ đại dương về những món đầu tư “rất nhỏ” ấy, ắt sẽ đưa

đến những biến động rất lớn có ảnh hưởng đến nhiều thành phần kinh tế trong nước.

Trong quá khứ chúng ta đã từng thấy xảy ra nhiều trường hợp một số tập đoàn tài chính có tầm cỡ, không may “lâm nạn” chỉ vì đã thất bại trong những dự án ở nơi khác, hoặc vì gặp khủng hoảng nội bộ. Thế là họ lập tức bán tổng bán tháo những món đầu tư của mình ở khắp nơi. Với một thị trường hiện tại còn quá nhỏ bé như Việt Nam thì một quyết định “vô tội vạ” như thế chắc chắn sẽ gây ra những con “sóng lớn” đưa đến những phản ứng dây chuyền vô cùng tai hại. Hạn chế nước ngoài tham gia vào hoạt động ngân hàng và thị trường chứng khoán do đó là một chính sách thận trọng và cần thiết, đặc biệt đối với những nền kinh tế mới phát triển như chúng ta.

Sau mấy tháng ế ẩm, VN-Index sụt hơn 30%. Chuyện thị trường chứng khoán lên xuống thất thường cũng chỉ là chuyện... bình thường! Rồi đây nhìn lại thì mấy tháng trời trong cuộc đời của một thị trường chứng khoán cũng không khác gì một cái... chớp mắt! Thế nhưng lập tức đã có ý kiến cho rằng chúng ta cần dùng “cầu ngoại” để vực thị trường chứng khoán! Thiết nghĩ đây chỉ là một trong những biện pháp “cấp kỳ”, giúp ích cho một thiểu số nhưng sẽ không mang lợi ích chiến lược và lại đưa đến những tác dụng không tốt cho nền kinh tế trong đường dài.